

Hur ser framtidens Kimitoön ut för de multilokala invånarna?

Kimitoön hör huvudsakligen till kärnlandsbygden (Helminen m.fl., 2020) vilket innebär "landsbygd som är mångsidig till sin näringsstruktur och har relativt tät bosättning". För fritidsboendet är kommunens läge i förhållande till större bosättningscentrum och städer viktigt och relativt fördelaktigt (ca 65 km till Åbo och ca 160 km till Helsingfors). Det betyder att kommunen hör till dessa städers så kallade veckoslutszon för fritidsboende.

Liksom på de flesta landsbygdsområden minskar den stadigvarande bosättningen på Kimitoön, men fritidsbosättningen fortsätter öka. Om man räknar fritidsbostäder hör kommunen till de 15 största kommunerna i Finland. Under de senaste åren har relativt många fritidsbostäder byggts i kommunen (år 2023 sjätte plats bland kommunerna i Finland, FOS 2023). Det finns också många fritidsbostäder i förhållande till antalet bostadshus (bild 1).

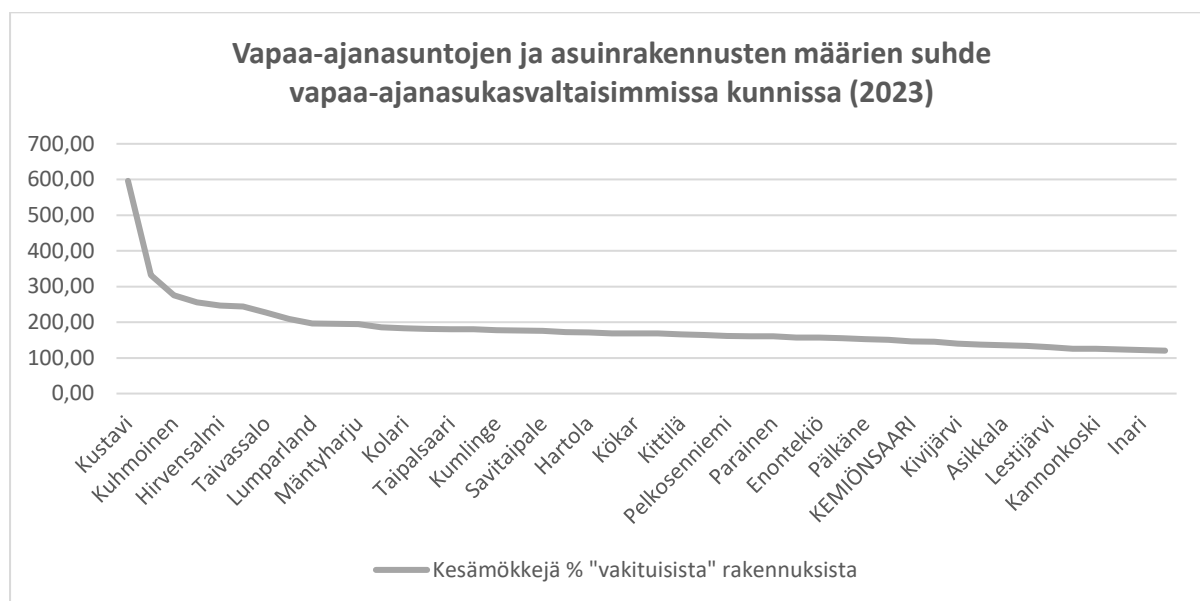

Bild 1. Kommuner med flest fritidsbostäder relaterat till bostadsbyggnader (källa: Statistikcentralen 2024).

Efterfrågan på varor och tjänster som hör ihop med multilokalt boende stöder såväl livsmedelsaffärer som exempelvis företagande inriktat på underhåll av byggnader. En del av de multilokala invånarna konsumerar medvetet på fritidsorten och försöker därmed stärka det lokala utbudet (Czarnecki 2018).

Det finns fem bosättningskoncentrationer på Kimitoön, varav de flesta är före detta kommuncentrum. Största delen av livsmedelsaffärerna ligger i kommunens centrum men också i de tre övriga större bosättningscentrumen och i resecentrumen på de sydliga öarna finns det storbutiker och restauranger. Närproducerad mat säljs på mer än tio lantgårdar och i affärer på olika håll av Kimitoöns landsbygd. Den fysiska tillgängligheten på service är således god. Ibland saknar emellertid multilokala invånare information om var servicen ligger eller hur tillgänglig den är, vilket beror på kulturella faktorer (Rehunen m.fl. 2018).

Det är sannolikt att allt fler fritidsbostäder – och därmed också multilokala invånare – kommer att finnas i kommunen i framtiden. Även om samtliga fritidsbostadsägare inte kommer från andra kommuner är en aktuell fråga vilka möjligheter de multilokala invånarna har att delta i exempelvis lokala evenemang eller föreningsverksamhet.

Hybridiseringen av arbete som digitaliseringen möjliggjort har ökat de multilokala invånarnas möjligheter att tillbringa allt längre perioder i fritidsbostaden. Det här har på en del områden lett till en förlängning av den så kallade stugsäsongen, särskilt under våren och hösten, men också på veckonivå om det går att jobba på distans i kombination med veckoslutsledigheten (t.ex. Raun m.fl. 2022). Samtidigt kan detta leda till att efterfrågesäsongen för service förlängs.

Via vilka, till exempel digitala, kanaler kan de som så önskar lära sig förstå det lokala livet bättre, få information om servicen och vid behov också agera aktivt? Det har visat sig att multilokala invånare som har stark anknytning till orten också har en ökad vilja att utveckla orten i en bättre riktning (Rantanen 2024).

Fritidsboende kan belasta exempelvis miljön och öka boendets säsongsbetoning vilket i förlängningen påverkar infrastrukturen och efterfrågan på service. Om multilokala invånare rotar sig på området ska detta dock ses som en resurs för livskraften som kommunen ska se till att gripa tag i. Ofta handlar det om långsiktiga strategiska val: I vilken riktning vill man att multilokaliteten ska utvecklas? Som vilken sorts invånare tas de emot – som enbart turister eller som potentiella samarbetspartner och en del till och med som kommande invånare?

Litteratur:

Czarnecki, A. (2018). Going Local? Linking and Integrating Second-Home Owners with the Community's Economy. A Comparative Study between Finnish and Polish Second-Home Owners. Polish Studies in Economics. Peter Lang, Berlin.

Helminen, V., Nurmio, K. & Vesänen, S. (2020) Kaupunki-maaseutu-alueuokitus 2018. Paikkatietopohjaisen alueuokituksen päivitys. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 21/2020.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-5172-9>

Rantanen, M. (2024). Monipaikkaiset asukkaat aktiivisina aluekehittäjätoimijoina. Alue ja Ympäristö, 53(2), 31–49. <https://doi.org/10.30663/ay.144722>

Janika Raun, Manu Rantanen, Olle Järv, Pasi Oskari Okkonen, Iivari Paavo Aleksanteri Laaksonen, Torsti Hyryläinen (2022). Monipaikkaisen asumisen rytmit Etelä-Savossa - Sähkönkulutustiedot vapaa-ajanasuntojen käytön analysoinnissa. Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin raportteja 222.
<https://helda.helsinki.fi/items/3b89b25a-93ed-405e-a4e1-e5ebc657f0b4>

Rehunen, A., Rantanen, M., Lehtola, I. & Hiltunen, M.J. (red.) (2012). Palvelujen saavutettavuus muutoksessa – maaseudun vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden palveluympäristön kehityssuunnat ja uudet mahdollisuudet. Ruralia-instituutin raportteja 88.

Finlands officiella statistik (FOS) (2023). Rakennukset ja kesämökiter [verkojulkaisu]. ISSN=1798-677X. Helsingfors: Statistikcentralen [Hämtad: 2.1.2025]. Åtkomstsätt: <https://stat.fi/julka-isu/clm6c371zk08I0buhkqx2oh60>

Statistikcentralen (2024). Avgiftsfria databaser. https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_rakke/?tablelist=true